Plantenbos

Vrijwilligers van natuur en landschapsvereniging 'Het Steenderens Landschap' zijn de afgelopen twee jaar actief aan het werk in het Plantenbos. Hoog tijd om ook de lezers van de Achtste Steen te informeren wat er allemaal al is gebeurd en wat er nog gaat gebeuren.

Eerst echter iets over de geschiedenis van het Plantenbos. In 1827 gaf Evert Godevried Planten opdracht om ten zuidoosten van de kern Steenderen Huize Landlust te bouwen. Evert Godevried was in 1820, als opvolger van H.W. Rasch, benoemd tot burgemeester van Steenderen. In Huize Landlust werd ook de gemeentesecretarie gevestigd. Na de bouw van Huize Landlust is er achter de woning een klein bos aangelegd. In de volksmond werd dit al snel het 'Plantenbos'. Het landhuis is nog steeds eigendom van de familie Planten en het 'oude' bos is onderdeel van landgoed Landlust.

Ruilverkaveling

In de jaren zeventig is de Ruilverkaveling Steenderen uitgevoerd. Het landschap in de voormalige gemeente is ingrijpend op de schop gegaan. Herverkaveling van landbouwpercelen, aanleg en verbetering van wegen en verbetering van de waterbeheersing waren belangrijke doelen. Helaas ging dit op een aantal plekken ten koste van groenelementen.

Ter compensatie van de veranderingen van het landschap is een bos aangeplant op de weilanden en akkers rond het landhuis Landlust. Het nieuwe bos sloot aan op het 'oude' Plantenbos. Deze aanplant ging niet zonder slag of stoot. Landbouwers hadden hun bedenkingen tegen de plannen " woarrumme mot ze noew de beste grond van Steenderen gebruken um beume neer te zetten," was een veel gehoorde vraag op ruilverkavelingsvergaderingen. Toch zijn de plannen begin jaren tachtig van de vorige eeuw uitgevoerd waarmee Steenderen de beschikking kreeg over een heus dorpsbos. Plantenbos werd na aanleg eigendom van Staatsbosbeheer. De gemeente heeft het bos gepacht van Staatsbosbeheer. Het bos is eigenlijk niet echt multifunctioneel ingericht. Feitelijk is het een productiebos. Veel bomen die volgens een vast patroon zijn neergezet. De gedachte van de beleidsmakers in de ruilverkavelingsorganisatie was waarschijnlijk dat het bos in de toekomst gewoon geld moest opbrengen...

HSL krijgt een rol

Recent heeft de gemeente Bronckhorst al haar bossen, inclusief het 'nieuwe' deel van Plantenbos, in beheer gegeven bij de agrarische natuurvereniging 't Onderholt. Vanaf dat moment kreeg ook Het Steenderens Landschap (HSL) de mogelijkheid om zich actiever met Het Plantenbos bezig te houden. De HSL onderhoudt nauwe contacten met Het Steenderens Belang, onze actieve dorpsbelangenvereniging. Samen wordt nagedacht hoe de functie van dorpsbos kan worden versterkt. Het inmiddels bijna 40 jaar oude bos is in ieder geval aan onderhoud toe. Daarbij gaat de HSL voorzichtig te werk door de ingrepen kleinschalig te houden. De entree van het bos wordt gevormd door een laan van lindebomen. Deze bomen zijn in de jaren tachtig door de Steenderense schooljeugd geplant in het kader van een boomplantdag.

De bomen zijn in de loop van de tijd echter min of meer overwoekerd. Op initiatief van de HSL is de laan inmiddels in ere hersteld. Verder zijn ook enkele oude paden vrijgezet waardoor een aantal zeer oude knotwilgen weer wat meer lucht hebben gekregen. Ook zijn er plannen voor het graven van een poel in het laagste deel van het bos. Onderzoeken hebben uitgewezen dat de locatie daarvoor zeker geschikt is. De ingrepen zullen het bos wat opener en gevarieerder maken. Niet onbelangrijk om te vermelden zijn de plannen om de wandelpaden te verbeteren. De HSL wil de natste delen van de paden verschralen door de bovenlaag te vermengen met zand zodat wandelaars in de toekomst droge en schone voeten houden.

Oude zomerdijk

Wat veel lezers van de Achtste Steen wellicht niet weten, is dat er verscholen in het Plantenbos, een historisch waterstaatkundig element terug te vinden is. Het betreft een stukje zomerkade die men in de volksmond 'de Modderdijk' noemde. De dijk beschermde Steenderen tot ongeveer 1950 tegen hoog IJsselwater. Dijken zoals deze er nu zijn, waren er toen nog niet. Bij 'was' op de IJssel (stijgend water) liep het water vanuit de IJssel terug de Grote Beek in. Het gemaal in Bronkhorst was er nog niet en het lage gebied aan weerszijden van de Grote Beek liep als eerste onder water, tot in de Luur. Om te voorkomen dat ook de kern Steenderen onder water liep zijn vroeger kleine dijken aangelegd. Deze dijk liep vanaf het hooggelegen Bronkhorsterbos direct langs de molen richting het Paradijs om in de 'Noadzak' bij de familie Jansen aan te sluiten op de hogere gronden. Dit deel van de dijk noemde men de 'Neurendijk'. Achter Huize Landlust was het maaiveld weer wat lager dus daar werd weer een dijk aangelegd die doorliep tot de hoge gronden achter de boerderij van de fam. (Jan) Sloot. Deze dijk was niet altijd toereikend. Een foto met daarop boerderij 's Heeckerenskolk rondom in het water is daarvan een bewijs. Na de aanleg van de zware dijken langs de IJssel had de zomerdijk geen functie meer en verdween hij langzaam uit het landschap. In het Plantenbos

> " woarrumme mot ze noew de beste grond van Steenderen gebruken um beume neer te zetten"

Martin Nieuwenhuis geeft uitleg over de dijken die Steenderen vroeger tegen het water beschermden

Belangstellenden laten zich bijpraten over de aanleg van een poel aan de rand van het bos.

ligt echter nog een stuk van zo'n vijftig meter, verscholen tussen de bomen. Inmiddels is de dijk door de HSL-vrijwilligers vrijgemaakt van bomen en struiken. Het is de bedoeling dat met de klei die vrijkomt bij het graven van de poel de dijk een stukje wordt verlengd. Verder is het de bedoeling om een informatiebord te plaatsen zodat wandelaars kennis kunnen nemen van dit onderdeel van de gedenkwaardige waterstaatkundige geschiedenis van Steenderen.

U mag er iets van vinden

Een belangrijke voorwaarde voor een dorps bos is, dat we er allemaal iets aan hebben en van kunnen vinden. Dus heeft u ideeën of bedenkingen, laat het de HSL-bestuurders weten...

Tekst: Martin Nieuwenhuis
Foto's: Jan Oostland